

Amerikanarabíllarnir hava sína egnu sögu.

hann vátta, at fara teir út um seks fjórðingar, er sjóverjan eftir teimum beinanvegin og fær teir inn um aftur.

Fall við Múrinum

- Eg lá undir, tá Berlinmúrurinn fall, sigur tann 35 ára gamli fyrrverandi fiskimaðurin, Rafael Soares, sum vit hava avtalað eina samrøðu við.

Hann roynir í dag at skaffa sær nakrar dollarar við at koyra taxa við fremmandum ferðafólki í einum gomlu russarabíli, hvørs uppruni er ringur at staðfesta. Men vit koma tó til, at tað er ein umleið 30 ára gamal Moskowittur.

- Tað er ikki altíð, at lögreglan veit av, hvat eg takist við, sigur hann og yppir óksl. Ein greið ábending um, at helst verður ikki alt uppgivið, sum hann «vinnur».

- Men hvat skal ein gera? spyr hann. Eg havi eisini familju at forsyrgja.

Vit koyra heim til hansara. Hann býr við konu og eini trý ára gamlari dóttur í norðara parti av Havana. Í somu húsum býr eisini mamma hansara, umframt bæði systar og bróður.

Rafael sigur frá, at hann var fiskimaður til einaferð miðskeiðis

í nítiárunum. Tá var hann koyrdur í land, og skipið, hann var við, varð lagt.

Tað var, meðan hann fiskaði og vann pening, at ráð vóru til at keypa sær bil.

Beinleiðis orsøkin til, at hann var koyrdur av, var, at eingir fiskiveiðisáttmálar vóru, greiðir hann frá. Londini, kubanar samstarvaðu við, vóru stutt og greitt ikki til meira.

Rafael hevur annars verið við trolarum, síðan hann var heilt ungur. Hann hevur roynt nógv í kanadiskum sjógv, sigur hann. Við stórum verksmiðutrolarum, sum umskipaðu á New Foundlandsbankunum og Flemish Cap í stóru móðurskipini, sum komu við útgerð til teirra. Túrarnir vardu vanliga einar nýggju mánaðar, men eitt ár var heldur ikki óvanligt at vera umborð.

Hinvegin varð ein heimsendur, tá ein hevði verið tólv mánaðar umborð. Longri slapp ein heilt einfalt ikki at vera við úti í eitt, sigur Rafael.

- Men vit høvdu tað hóast alt betri enn arbeiðsmaðurin á landi, so vit hildu út, sigur Rafael. Og hann helt ikki, at tað gjørdi so

nógv, um veðrið var heldur buldr-

asligari á Flemish Cap, enn tað var á Kuba.

Jú, hann hevði eisini sæð fýringar har uppi, visti hann at siga frá. Stór og fin skip, mintist hann.

Framvegis lækkandi

Hóast eitt nú fýringar hava merkt eina ávísu framgongd í fiskiskapinum, síðan hann var upp á tað ringasta í níti árunum, hevur onginn bati verið hjá kubanarum, letur Rafael at.

Tað merktiskt sjálvandi allar mest fyrst í níti árunum, men minkingin hevur staðið við alla tíðina. Til dømis eiga kubanar bara 5.000 tons í kanadiskum sjógv í ár, og tað klára eini trý-fýra skip saktans at fiska, sigur hann.

Og flotin? Ja, sumt er til umvælingar. Sumt er leigað út til útlendsk reiðarí. Meðan ein stórir partur liggur svinabundin í ymsum kubanskum havnum.

Teir, sum eru komnir frægað burtur úr tí, eru teir, sum hava leigað skipini út til útlendsk reiðarí.

- Og tað merkir vanliga til spaniolar, sigur Rafael. Spaniolar leiga skipini við manning at fiska spanskur kvotur.

Hví teir gera so, veit Rafael ikki

rættiliga at siga okkum. Men grundin man helst vera tann, gitir hann, at kubanska arbeiðsmegin er so bílig.

- Men skipini eru gomul. Miðalaldurin liggur um eini 25 ár, heldur hann.

Og okkara maður nikkar og heldur, at tað er gamalt. Hann sigur tó einki um, hvør miðalaldurin á føroyska flotanum er.

Friðaligt fólkaslag

Hóast livilíkindini á Kuba eru sera vánalig, roknar kona Rafaels, Juana, ikki við nakrari nýggjari

Eg lá undir, tá Berlinmúrurinn fall, sigur tann 35 ára gamli fyrrverandi fiskimaðurin, Rafael Soares

kollvelting.

Tað heldur hon ikki fer at nytta eitt einasta petti. Tað fer bara at forkoma tí sindrinum, tey nú hava, heldur hon, og so tekur tað nógv ár at byggja upp aftur á verandi støði.

Men hon ivast ikki í, at ábøtur eru tiltrondar. Og tær mugu koma, líka mikið hvussu nógv leiðararnir so royna at bílla fólk inn, at tey hava tað gott.

Men hon er samstundis greið yvir, at tað fer at taka tíð. Hon er ikki fyrri at gera sum russar hava gjørt. Høvdu teir hildið seg til Gorbátjov, hevði kanska verið betur vorðið, heldur hon.

- Framburðurin hevði helst gingið nakað seint, men ivaleyst vóru russar so sloppir undan tí hurlivasanum, nú valdar har eysturi, heldur Juana.

- Sjálvandi vil eg hava fleiri pengar, meira klæðir og ikki minst betri mat, sigur Juana.

Og tað eru serliga hesum fólk hava brúk fyri, metir hon. Mest børn og gomul.

Men tað er onginn, sum torir at hugsa um, hvat fer at henda, tá Fidel Castro eina ferð doyri. Tí-ansheldur siga tað hart, greiðir Juana frá.

Fólk eru ógvuliga trúgv móti forsetanum. Ikki tí, at tey siga seg vera kommunistar. Als ikki. Tey

eru »Fidelistar«, siga tey á Kuba.

Gott hugflog

Hugflognum bilar einki, tá tað ræður um at fáa gamlar maskinur at rigga, bilar at koyra, ella okkurt annað tekniskt undur at snurra.

Kuba er kent úti í heimi fyri allar teir gomlu amerikansku bílarnar, sum koyra her. Hetta eru bílar, sum stóðu eftir, tá amerikánar flýddu yvir háls og herðar undan kollveltingini í 1959. Og teir koyra enn, hóast teir larma og dálka illa. Og hóast veteranbílfanatíkarar sum ungi blaðstjórin á Sosialinum og Mortan á Argjum ivaleyst høvdu verið sum smádreingir undir jólatrænum, um teir sluppu fram at rúgvuni her, er ikki vist, at fútin hevði givið einum einasta teirra nummarplátur.

Tá vit eru á veg út aftur í bilin hjá Rafael fer ein maður framvið. Á eini vanligari, gamlari traðkisúkklu, sum hann hevur riggað ein gamlan seymismaskinumotor uppá. Og so fer hann so vælnøgdu trallandi sín veg.

Og at neyð lærir nakna kvinnu at spinna, er vinur okkara, Rafael, eisini eitt talandi dømi um.

Tá vit koma út aftur til bilin, og hann skal koyra okkum aftur á hotellið, er bensinpumpan gingin fyrri. Nú er tað ikki soleiðis, at tú bara fert yvir til Derek Brockie og keypir eina nýggja pumpu. Nei, her skal hugflog til. Og Rafael varð ikki føddur í gjár, so hann visti, hvussu tað skuldi orna.

Hann fylti bensin í eina stóra sodavatnsflösku. Gjordi eitt lítið hol í proppin og stakk eina klæna gummislangu niðuri. Bant ein snórisstubby um flöskuhálsin og eitt pappirsklip í, sum hann so krøkti í fóðringina undir takinum innanvert forrútin høgumegin.

Bensindunkurin hjá Rafael.